

improperare possumus, dicendo : *Ubi est triticum, et vinum?* Itane tantum hospitem foves, et honoras? Mirum proinde non est, si tales deficiant quasi vulnerati in plateis, et exhalent animas suas. S. Joannes Damascenus ex citato ad se Eusebio optime proinde nos monet, dicens¹: « Proditoris Judæ recorde- « mur, nec ex Ecclesia pedem efferamus. Illius « enim exitium hinc ortum traxit, quod in ora- « tione non perstiterit, nam cum panem primus « omnium accepisset, pedem extulit, ac statim « satana in se ingresso ad proditionem properavit. « Quo circa si quis, antequam abeundi potestas « fiat, exierit, easdem cum Juda penas penderit. Ne « igitur committamus, ut ob unam horam cum « Juda condemnemur. » Eamdem quoque considerationem in D. Chrysostomo expressam invenio, qui eos, qui postquam jamjam sacra communione refecti fuerunt, secretum hunc animi secessum negligentes, ad sacerularia negotia se protinus recipiunt, his verbis perstringit: « *Judam,* » inquit², « imitantur et isti, qui ante ultimam gra- « tiarum actionem discedunt, nisi enim exiisset « ille, proditor factus non esset. » Eisdem quoque tam ingratias, et incivilibus hominibus merito exprobare licet, quod in Deuteronomio de ingrato illo populo legimus, nimirum³: *Incrassatus, impinguatus, dilatatus, dereliquit Deum factorem suum, et recessit a Deo salutari suo.* Hoc enim modo a Deo recedit, ut S. Laurentius Justinianus ait⁴, « negligens » gens devotionis affectum. » Non sic fecerunt illi de quibus Psalmista ait⁵: *Manducaverunt, et adoraverunt omnes pingues terræ,* hi enim, ut idem Psalmista protinus subjungit: *Cadent in conspectu ejus, id est, summa cum reverentia, humilitate, et sui ipsius contemptu, coram hoc Sacramento se prosterunt, tantique doni magnitudinem agnoscent;* *Manducaverunt et adoraverunt.* et ideo consequens est, quod anima illorum, ex gratiis, donis et virtutibus cœlestibus impinguetur, et ideo vocat illos pingues.

5. — De Josepho patriarcha (qui ut sacer textus ait⁶: *Aperuit universa horrea, totique Egypto de frumento prospexit*) Cornelius a Lapide scribit, quod a populo, in signum debitæ gratitudinis, per divini cuiusdam simulachri erectionem honoratus, et sub nomine dei Serapidis adoratus fuerit. Quam efficaciter factum istud, fidelium ingratitudinem condemnabit, in quos licet frumentum electorum e coeli granariis tam copioso descendat, ipsi tamen in redendo Deo cultu, et obsequio debito, adeo sunt negligentes? *Enimvero si ex divino hoc pane impinguari volumus, necessum est, ut eundem in corde nostro diu retineamus:* « *Quid enim est Christum*

¹ S. JOAN. DAM., I. de Paral. — ² D. CHRYS., hom. de bapt. Christi. — ³ DEUT., XXXII, 15. — ⁴ S. LAURENT. JUST., de Euch. — ⁵ Ps. XXI, 30. — ⁶ GEN., XLI, 56.

« manducare, » inquit S. Augustinus¹, « quam illum apud se manentem habere? » Guerricus Abbas aduersus eos, qui post communionem sese in secreto quadam recessu recolligere et beneficium recolere negligunt, his verbis graviter lamentatur²: « *Nihil fauicibus hæret, non virtutem in moribus habet tanquam succum in visceribus, sed dum statim totum per inania et scurrilia evomunt, gratiam sibi in iram convertunt.* » Quam eamdem incivilitatem et ingratitudinem Drogo Hostiensis his verbis minacibus perstringens, dicit³: « *Væ iis, qui jejunant laude tua.* » Signum namque pessimum est, non recognoscere, neque venerari suum benefactorem, sed tergum potius ei obvertere. Quod viatum et regius Vates stomachabundus in persona Dei exprobrans, ait⁴: *Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utique. Tu vero, qui simul tecum dulces capiebas cibos, etc.* Quibus verbis scelus hoc tamquam severissimo dignum supplicio, et penitus intolerabile esse insinuat.

6. — S. Lucas cuiusdam similis farinæ inutilis servi meminit inquietus⁵: *Et alter venit, dicens: Domine, ecce mna tua, quam habui repositam in sudario, qui mox audivit: Auferte ab illo mnam?* Qui enim hanc Paradisi gemmam, hancque monetam, qua immortalitas comparatur, a Deo recipient, illamque, ingrato animo otiosam esse sinunt, fructu et gratis, quæ a tanto sacramento conferuntur, privari menteantur. David olim e longinquæ panem hunc cœlestem subodoratus est, dum ait⁶: *Panem Angelorum manducavit homo; ne autem tanto, quod in Spiritu praviderat, dono ingratus esse videretur, dicit⁷: Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi?* Qua vix recognitione, et gratitudine pœmata salutarem accepit calicem, suam linguam in laudes resolvit, et gratias, inquietus: *Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo laudans: invocabo Dominum.* Unde et Christus in citata parabola, suo insistens discursui, subjungit: *Dico autem vobis, quia omni habenti dabitur, et abundabit, ab eo autem qui non habet, et quod habet, auferetur ab eo quia nimirum in iis, qui cum obsequiosa recognitione, et devotione, sacramento huic cooperantur, divina proportionabiliter superabundat gratia: in ingratis autem prius obtenta etiam diminuitur, et deficit.*

7. — Considerabile in presenti nequaquam præterire licet, quod S. Theresia, prout in vita ejus legitur⁸, omnibus communicantibus tradit documentum; dicere namque consueverat, certos nos esse, Christum in nobis constanter persistere, usque dum calor naturalis accidentia consumpsisset sacramentalia; ideoque tam optatae cum Deo tractandi neu-

¹ S. AUG., tr. 26 in Joan. — ² GUER. ABB., de resurr. — ³ DROG. HOST., de Sacr. Dom. Pass. — ⁴ Ps. LIV, 3. — ⁵ LUC., XIX, 20. — ⁶ Ps. LXVII, 15. — ⁷ Ps. CV, 12. — ⁸ RIBER., I, XII Vita S. Theres.

DISCURSUS XXXIV.

PANIS HIC, AD QUEM CUM APPETITU ACCEDENDUM, FAMELICOS SATIAT, CUJUS VARIA ADDUCUNTUR EXEMPLA.

IDEA SERMONIS. — 1. Non cum nausea, sed cum fame et pio desiderio communicandum est. — 2. Quam aquam sitiverit David de cisterna Bethlehem. — 3. Agnus comedì debet festinanter. Sic et S. Communio non est sumenda lento corde, sed cum omni aviditate. Cur S. Communio jejunè sumenda sit. — 4. S. Phil. Ner. magna aviditate sumebat S. Communione infirmus. — 5. Excitanda est famæ spiritualis erga hunc panem. Praæclara hujus sanctorum exempla. — 6. Aliud mirabile exemplum. — 7. Fervor S. Francisci ad hoc SS. Sacramentum. — 8. Quomodo hoc pane saturi, adhuc esuriant illum.

Esurientes replet bonis.

1. — Ecclesia sancta fideles suos instruere volens, qualiter ad Eucharistiam accedentes, immensis, et ineffabilibus se bonis replere valeant, citatam, qua in officio divino solemitatis sanctissimi Corporis Christi utimur, proponit antiphonam, jubetque in ea, ut ad mensam hanc famelicu accedamus, siquidem esurientes replet bonis; id quod Divus Chrysostomus confirmat, dicens¹: « *Nemo nauseans accedit, nemo remissus, sed incensi, et ferventes omnes.* » Si enim quis cibum nauseat, et fastidit, quem ex eo fructum, et utilitatem expectare poterit? nullam utique. E converso vero famelicus cum emolumento manducat, ideoque dicitur: *Famelicis saturati sunt.* Quam veritatem ut perfectius penetramus, idem D. Chrysostomus infantes nobis oculos ponit, dicens²: « *Non videtis, quanta infantes animi alacritate mammillas arripunt?* Non minori cupiditate nos quoque ad hanc mensam, et ad hujus calicis spiritualem accedamus mammillas; imo vero majori desiderio, quasi lactantes pueri gratiam Spiritus Sancti sugamus. » Qui pariter sentientiae suffragaturus S. Augustinus, illa Psalmistæ verba, (*qui dat escam esurientibus*), adducit, inquietus³: « *Omnibus hominibus ipse dat escam, et nullam escam servat dilectis suis?* si habent aliam famem, habent et aliam escam; quæ ramus famem ipsorum, et invenienimus escam ipsorum. » Illuminat autem, et in amore divino ferventiores sancta quadam cum aviditate, ad cibum hunc cœlestem anhelant, qui ipsos adeo quandoque pavit, et saturavit, ut integros menses absque pane, et alimento corporali transegerint, prout varia, eaque manifesta edocent exempla, et in individuo quidem S. Catharinæ Senensis vita. Et alterius cuiusdam, de qua Pater Bollandus ita scribit⁴: « *Virgo*

¹ D. CHRYS., h. 83 in Matt. — ² I REG., II, 5. — ³ S. AUG., ib. — ⁴ BOLL., I febr., in vit. S. Birg.

« quædam in Australibus Angliae partibus, quæ in paterna domo, sine perceptione aliquis cibi, vi gesimum annum agit, hoc tamen excepto, quod diebus tantum Dominicis, communione Dominicis corporis vegetatur. Et quia gutturus arterias vix etiam illud transire potest, ad meatum faciliter rem efficiendum, exiguum aquæbenedictæ postea in potum accipit. »

2. — S. Ambrosius ardente Davidis admiratur sitim, qua aquam cisternæ Bethlehemiticæ affectabat¹; stupore etenim non caret, virum adeo sovrium et morificatum, omnium aliarum passionum suarum victorem, ab hac vehementi siti devinci; ast omnem stuporis rationem submovet mysterii, hac in siti latentis, contemplatio et notitia, quam dictus S. Doctor in prima de Davide apologia nobis in hæc verba expressam reliquit²: « Quod si altius velis spectare et intropicere mysterium, sitiebat David non aquam de lacu, quæ est in Bethlehem, sed oriundum ex virginе Christum prævidebat. » At vero, qua ratione David per incarnationem Verbi sitim suam extingue potuisse? respondetur, Davidi simul revelatum fuisse, quod Christus nos sub specie vini, pretiosissimo sanguine potaturus esset: « volebat ergo bibere non aquam fluminis, sed potum gratiæ spiritualis, hoc est, non aquarum sitiebat elementum, sed sanguinem Christi; » at vero cur aquam illam Deo in sacrificium obtulit: libavit eam Domino: respondet idem S. Ambrosius: « Denique non bibit oblatam aquam, sed Domino libavit, significans sitire se Christi sacrificium non naturæ fluentum, illud sacrificium, in quo est remissio peccatorum, illum sitire se fontem æternum, illum sitire se fontem æternum, non qui periculis quereretur aliquis, sed pericula alinea depelleret. » Atque hinc est, quod quando hunc calicem in memoria revocabat, exclamare ceperit³: *Calix meus inebrians, quam præclarus est. Calicem salutaris accipiam et nomen Domini invocabo; vota mea Domino reddam coram omni populo.*

3. — Inter alios ritus, quibuscum populus Dei electus, ipsiusmet Dei jussu, Agnum paschalem manducare debebat, unus ille fuit: *Comedetis festinanter*. Cujus mysterium S. Gaudentius, in tract. de manducaione Agni paschalis, his verbis declarat: « Quod autem dicit, cum festinatione illum manucandum, præcipit, ne lento corde et ore langerio, sacramentum Dominicæ corporis sumamus, et sanguinis, sed cum omni aviditate animi, quasi vere esurientes justitiam. Beati enim, dicit Dominus Jesus, qui esurient et sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur. » Divus Chrysostomus considerat, ipsumsummet Christum hanc famem insinuare voluisse, quando nos sacratissimum cor-

¹ II REG., XXIII. — ² S. AMBROS., apol. I de David. — ³ Ps. XXII, 6. — ⁴ Ps. XV, 13. — ⁵ S. GAUD., tr. 2.

pus ejus his verbis petere docuit: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*. Unde subdit¹: « Tam bonus, tam pius, tam largus pater, panem filiis non nisi postulatus indulget? et ubi est illud, nolite solliciti esse, quid manducetis, aut quid bibatis? hoc petere jubet, quod prohibet cogitare, quatenus celestis Pater coelestem panem, colestes filii ut postulemus, hortatur; ipse dixit²: ego sum panis vivus, qui de cælo descendit. » Non sine causa Ecclesia ordinavit, ut ad hoc sacramentum nemo accedat, nisi naturaliter jejunus: « Ab uniusversa Ecclesia nunc a jejunis accipitur, » inquit S. Isidorus³: « sic enim placuit Spiritui sancto per Apostolos, ut in honorem tanti sacramenti jejunum in os Christiani prius Dominicum corpus intraret, quam cæteri cibi et ideo per universum orbem mos iste servatur. » Enim vero præter hanc adductam honoris et reverentia rationem, aliam quoque adduci posse existimo, nimirum quod, sicut jejunium hominem famelicum et corporalis nritrimentum avidum efficit, ita pariter anima per spiritualem aviditatem, divinum hunc cibum appetit; « unus sit nobis dolor, » inquit D. Chrysostomus⁴, « una moestitia, si hoc alimento spirituali priyamur. »

4. — S. Philippus Nerius adeo erga hoc sacramentum sumendum avide famelicus, ut quotiescumque vir sanctus ægrotaret, ac de more Dominicus ei panis post medium noctem afferendus esset, si minister interdum non ita celeriter accessisset, usque adeo intus excruciatibus, ut somnum capere minime posset. Quare cum semel periculose decumberet, audiretque signum dari ad matutinas horas, nec sibi solitum sacrae alimoniae cibum afferri, eo quod Card. Taurusius, qui sibi ægrotanti assistebat, timeret, ne propter devotionem et lachrymas, quas in simili actione fundere solebat, somnum totaliter sibi cum periculo vitæ abrumperet, more causam prænoscens sanctus, vocato Taurusio, dixit: Ne putas hac mihi de causa vigiliis obventuras, sed porridge Dominum et protinus obdormiam; ob solum namque desiderium sanctissimi Sacramenti recipendi, dormire non possum. Sumpsit ergo panem Angelorum et mox suavissimo sommo corruptus, melius habere cœpit, breve convaluit. Idemque quoque sanctus cum alia quadam vice ægrotaret et Antonius Callonius sacramentum manu teneret et ad porrigendum plus solito remoraretur, diutius expectare non valens: Eia, inquit, Antoni, cur Dominum meum manuentes, mihiqæ astuanti non porrigit? sacra ergo communione porrecta, statim placidissime quietivit.

5. — Doctissimus Salmeron quoad illos, qui ad mensam Eucharisticam parum anhelant, sequentem

¹ CHRYS., s. 67. — ² JOAN., VI. — ³ S. ISIDOR., I. de offic. — ⁴ D. CHRYS., hom. cit.

ad propositum nostrum facit ingeniosam et utilē reflexionem; dicit enim¹: « Poterit eos imitari, qui cum appetitione ciborum destituantur, aut hue illucque deambulant, aut salsa menta cibis adhibent, ut faciunt infirmi, aut cum aliis, qui vehementi cupiditate teneuntur, conviventur, ut illorum exemplo edendum et ipsi excitentur. Ita nobis faciendum est, aut enim in monte Calvarii, Oliveti, Tabor et Sion deambulare debemus, ut ex illorum mysteriorum, quæ in illis montibus peracta sunt, contemplatione, fames nobis spiritualis acutatur; aut condimenta orationum adhibenda, quo paulatim devotione incalescat homo et suavis, quod percipit, degustet. » Pervolvamus, obsecro, vitas sanctorum et historias sacras, variaque inveniemus sanctorum virorum exempla, qui, quod erga hunc panem se avide cupidos et famelicos exhibuerint, ab eodem impinguari et miro quodam vigore confortati fuerunt. S. Bernardinus de insigni illo Dei servo Hugone de S. Victore refert², quod, cum morti vicinus esset ut sanctissimum sacramentum avidissime exspecteret; circumstantes, cum eum cibum retinere non posse viderent hostiam ei non consecratam obtulere, moxque Dei servus ad eos conversus, ait: « Deus misereatur vestri fratres, cur me deludere vultis? iste enim, quem mihi portasti, non est Dominus meus; at illi attoniti, corpus Domini mox attulerunt, sed ille videns, se non posse illud accipere, elevatis in cœlo manibus, sic oravit: Ascendat Filius ad Patrem et spiritus ad eum, qui fecit illum. Et inter hæc verba emisit spiritum et corpus Domini inde disparuit. » Cui confirmando argumento illud subservit, quod Bollandus de beata Juetta tradit in hæc verba³: « Felix hæc dicere veraciter potuit, bonum est mihi hic esse, quam Christus Dominus propria manu his in missæ secreta, sui corporis sacramento incorporare sibi dignatus est. Quis a tempore, quo Christus in cœna corpus suum præsens præsentibus dedit, huic audivit simile? Qui idem auctor⁴ S. Lucianum presbyterum et martyrem, careeribus inclusum, cum aliud altare illi non supereret, in cruentum sacrificium super pectus suum, quod loco altaris adhibuit, celebrasse tradit. Salmeron quoque aliud insigne memorat⁵ cuiusdam Religiosi factum, qui cum cibum propter languorem, stomachique infirmitatem retinere non posset et nilominus communionis desiderio traheretur, sacerdotem rogavit, ut hostiam sacram, candido inclusam lino, super pectus ejus collocaret; « quod cum fecisset sacerdos, corpus Domini penetravit in cor ejus et ita compos de siderii sui, ex fide magna profecti, non minus

¹ SALM., t. IX. tr. 40. — ² S. BERN. SEN., t. II, s. 55. — ³ BOLL., t. I, jan. 43. — ⁴ ID., t. I, jan. 7. — ⁵ SALM., IX, tr. 31.

quam Hæmorroissa, tangens Domini fimbriam « sanus factus est. »

6. — S. Carolus Borromæus, perpetuæ pariter memorie commendatum esse voluit in concilio quinto Provinciali, id quod circa personam quamdam, cœlestis hujus panis cupidissimam, contigit, sequentibus expressum verbis¹: « Quantam consolationem fideles et sacramentorum usu percipiant, vel ex hoc uno cognosci potest, quod dignum omni commemoratione est. Fuit Mediolani, dum pestis proximis annis sæviebat, in publica hospitiali domo S. Gregorii, homo quidam qui pestem mortuus putabatur; inde igitur ad locum asportatur, unde cæteri mortui ad cæmeterium effunir, eo loci cum in magno cadaverum acervo tota nocte pene sepultus fuisset; mane dum publicæ curationis sacerdos, qui peste agrotantibus sanctissimum Eucharistie sacramentum ferre consueverat, illuc transiret, ubi ille cadaveribus plane operatus jacebat; de repente ardentis sumendum Eucharistie desiderio excitatur, se in genua erexit et hac divina occasione exhilaratus, voce, quam ab illo animam exhalante consolatio vix elicuerat, a sacerdote supplex petuit, sibi quoque dari sanctissimum viaticum, quod ubi sacerdos libentissime ministrevit et ille religiose, summa que veneratione accepit, eodem loco statim in pestis acerbitate, cum summo percepto sacri viatici gaudio, ex hac vita migravit. » Quibus enarratis, Sanctus ipsem ad fideles conversus ait: « Quem fidelem hoc pii hominis exemplum non afficit? »

7. — Annales quoque RR. PP. Franciscanorum famem nobis, qua S. Franciscus erga hoc Sacramentum laborabat, exprimunt in hæc verba²: « Flagrabat erga sacramentum Dominicæ corporis, fervore omnium medullarum, sæpe communicabat et tam devote, ut alios devotos efficeret, dum ad immaculati Agni degustationem suavem, quasi Spiritu ebrios, in mentis plerumque rapiebatur excessum. » Item de B. Margarita, regis Hungariae filia, Bollandus scribens, ait³: « Corpus Christi in sacramento altaris devotissime reverebatur et in hora elevationis ipsius in missa flebat uberrime et frequenter ab hora elevationis usque post sacram communionem, sic præ devotione manebat a sensibus abstracta corporis, ut quasi mortua videretur; quando vero sacram communionem volebat recipere, jejunabat die præcedenti in pane et aqua et tota nocte in orationibus permanebat. » De B. Veronica de Binaco idem auctor refert⁴: « Veniens sacerdos plerumque ministrandæ Eucharistie gratia virginis, nequibat; Veronica animo ad superos delato, proprii corporis tor ipse, abeunte sacerdote, proprii corporis

¹ Act. Eccl. Med., p. I, c. 5. — ² WAD., ann. 1210. — ³ BOLL., t. II, jan. 48. — ⁴ ID., t. I, jan. 43.

« mysteria propinabat. » In Annalibus Franciscanis sequens memorabilis eventus describitur¹: Etenim « in Ecclesia S. Francisci aliud mirabile perpetui signatur monumentum: Præparaverant se duo fratres laici pro modulo suo ad sacram communionem, cum cæteris fratribus de religio- so more in die Cœnæ Domini faciendam, cumque nihil minus cogitaretur a loci Guardiano (urgebat siquidem necessitas) panem mendicatum in civi- tatem mittuntur, qui tandem domum tardius re- versi, cum et divinum officium persolutum et reliquos fratres mensæ assidentes invenissent, Ecclesiam, ubi venerabile Christi Salvatoris cor- pus de more asservabatur, contempta refectione petunt, ibique suas vices, quod tanta sacra com- munione in tanta solemnitate privarentur, miser- rime dolentes, gemitibus ac singultibus anxie vacabant. Dumque nihil minus cogitarent, ex ipsa arcu, qua sacrosancta Eucharistia reconde- batur, gratissimus quidam, pulcherimus, ac compositus juvenis prosiliit, qui asserens, se Christum Dominum esse et eorum utrique sa- cram communionem porrexit, statimque locum unde prodierat, repetiit. Extant adhuc vestigia pedum ipsius, pavimento ejus sacelli, in quo hoc contigit, impressa, atque ferreis craticulis con- tecta. » Ecce tibi igitur, quam verum sit illud Christi axioma²: *Beati, qui esuriunt et sitiunt iustitiam, quoniam ipsis saturabuntur.* S. Thomas de Villanova in concione de solemnitate Corporis Christi, sequens narrat factum, quod cuidam moniali, quæ ei subdita erat, contigisse refert. « Vidi « ego, » inquit³, « moniale quamdam, quæ cor- pus Domini, sicut cervus fontem aquarum deside- rabat sitiens, cui, ut videbatur, difficile erat a sacramento vel una sola die abstinere, tanta era- sumendi aviditas, tantus accedenti appetitus. Die sancto Parasceves, cum corpus Domini Ecclesiastico more in monumento reponitur; quia oblitus sacerdos, formam, quam illi daret, non reservavit, ejulatibus et clamoribus domum replevit, ut Fili Unigeniti sepulturam lugere videretur, neque enim ejus desiderio subveniri poterat. Tandem cum in fletibus et lachrymis amarissima tota die persisteter (mirabile dictu) duæ manus visibiliter ei cum sacramento apparuerunt, ex quibus ipsum accepit, quo accepto, omnis illa amaritudo in consolationem uberrimam mutata est. Hæc omnia inter multas alias revelationes, ab ejus ore ipse audivi, quæ mihi non sponte sua, sed obedientia astricta narravit, quia in ordine nostro mihi subdita erat. »

S.— Restat nunc, ut dubium quoddam solvamus, quoniam videlicet modo adimpleatur illud⁴: *esurientes implevit bonis?* Siquidem hic panis cœlestis de

¹ WAD., an. 1422. — ² MATT., v, 6. — ³ S. TH. VILL., conc. 2 in dis Corp. Christi. — ⁴ ECCL., XXIV, 29.

semetipso dicit: *Qui edunt me, adhuc esurient?* sed responsionis loco sufficiat dicere, quod per hoc sacramentum futuræ gloria nobis pignus datur; gloria enim, animæ appetitum integerime satiat, dicente Psalmista¹: *Satiabor, cum apparuerit gloria tua,* et tamen in satiato sui desiderium et famem relinquit. Unde Richardus de S. Victore ait²: « O bone Deus, quomodo amantes te sic reficis, ut magis esuriant? » etenim ciborum hæc est natura, quod qualitates suas in manducantem transfundant; ac proinde cum cœlestis hic cibus continua urgeatur animarum nostrarum fame, mirum non est, quod hunc quoque appetitum in ipsas transfundat; unde per experientiam videmus, quod, quanto sèpius quis hoc sacramento cibatur, tanto vehementius illud iterum et iterum sumere desideret. Unde idem auctor ait: « Quia tu cibus es et esuriens, ideo et quia non gustavit, prorsus esurire nescit. » Non sunt igitur incompatibilia, animam aliquam cœlestibus hujus sacramenti bonis repletam esse, eademque magis semper magisque appetere. De hac siti S. Cyprianus ita scribit³: « Hanc Dei gratiam recolens, qui de sacro calice bibit, amplius sitit et ad Deum vivum ergens desiderium, ita singulari fame, illo uno appetitu tenetur, ut deinceps fellea peccatorum horreat pocula et omnis sapor delectamentorum carnalium sit ei quas rancidum, radensque palatum, acutæ mortificatæ acetum, »

DISCURSUS XXXV

DE HUMILITATE, QUAM CHRISTUS IN EUCHARISTA PROFITE- TUR, CUI NOS PER RECIPROCO HUMILITATIS ACTUS, DUM ILLAM RECIPIMUS, CORRESPONDERE DEBEMUS;

IDEA SERMONIS.— 1. Duæ difficultates endantur circa illa verba: Domine non sum dignus, etc. — 2. Quanta sit dignitas quod Salvator noster seipsum nobis deridet in cibum. Stupenda historia de Rodulpho Austriaco, circa venerationem SS. Eucharistie. Applicatione historie ad Christum Regem ad nos venientem. — 3. Maxima dignatio quod Filius Dei in S. Eucharistie nobis communicet. — 4. Pascit nos Christus S. Eucharist. sicut Mater prolem lacte. — 5. Stupenda humilitatis Christi in S. Eucharistia declaratur. — 6. Christi humilationem per reciprocus actus humilitatis rependere debent communicantes. — 7. Humilitas S. Bon. circa S. Commun. Et B. Simonis ord. Cisterciensis. — 8. Humilitas Centurionis expenditur et communicatur applicatur. — 9. B. V. humilitas in conceptione Filii Dei. Humiliatio Chananeæ.

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum.
Matth., VIII, 8.

1. — S. Mater Ecclesia a Spiritu sancto gubernata et directa, piam hanc introduxit consuetudi-

¹ Ps. XVI, 25. — ² RICH. VICT., de gr. char., c. 2. — ³ S. CYP. de Cœn. Dom.

nem, ut, dum ad Eucharistiam suscipiendam accedimus, Minister illius sacerdos verba illa proferat, olim a Centurione Capharnaïta prolata, quando Salvator ad servum ejus sanandum, domum ejus personaliter in cœredi voluit. Circa quæ verba Cardinalis Toletus, ir suis in Lucam Commentariis, duas movet difficultates; primo enim querit; ex quo hic miles ad recipiendum in domum suam Dei Filium, indignum se esse protestatus est, ipseque Salvator in eamdem revera ingressus non fuit, quomodo igitur verba illa communioni adaptari possunt, siquidem nos Christum realiter et personaliter in cordis nostri hospitium recipimus? præterea (et est secundum dubium) indignos nos esse profitemur ad quos Dei Filius ingredietur et tamen ex alia parte famelici et avidi ad illum accedimus, ut intra nos recipiatur; lingua quidem dicimus: *Domine non sum dignus et tamen simul eodem tempore eamdem ad illum recipiendum extendimus, licet veram esse illam S. Pauli sententiam noverimus: Qui manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat?* Toletus in Eucharistiæ administratione, Ecclesiam, ait, duos velle exerceri actus; unum scilicet fidei, qua communicans in synaxi recognoscatur venereturque eumdem Deum et hominem, cui dictis verbis cultum latræ visibiliter praestitit centurio. Secundus vero actus a nobis in his verbis, *Domine, non sum dignus*, exercitus, consistit in eo, ut tanto nos hospite profitemur indignos, hancque dignationem a sola ejus benignitate provenire cognoscamus. Quod vero aliud dubium concernit, ita sub distinctione respondet¹: « *Duxplex est dignitas, una rei et hac nemo potest digne suscipere Christum, alia est præparatione et hac potest homo digne eum suscipere, si ea faciat quæ fieri, qui suscipi voluit, manda vit, quod si quis ea non exhibet, indigne suscipit.* » Unde ad spiritualem nostrum profectum, duas considerationes instituere possumus; primam videlicet, circa humilitatem et submissionem Christi in hoc sacramento, secundam, circa agnitionem nostræ nihilitatis, et vilitatis, quam ex nobis ipsis habemus, quæ ad eum in communione digne recipiendum optima est dispositio.

2. — *Ego veniam, et curabo eum*, inquit Salvator noster; quibus verbis se promptum obtulit, ut personaliter ad miserum illum curandum accederet, licet vilis servus humilibus natalibus oriundus, et ministerio infimus esset. B. Laurentius Justinianus Christum in mensa Eucharistica continuo omnibus indifferenter expositum esse considerans, exclamat, dicens²: « *O ineffabilis dignatio conditoris! O stupor indicibilis charitatis quis non concentretur? quis non cum exultatione miretur? san ne numquam fuisse homo ausus talia petere, sed*

¹ TOL. in Luc. — ² B. LAUR. JUST., de Euch.

« neque cogitare, quoniam hoc misericordiæ opus omnem mortalium supereminet dignitatem. » Quis enim auderet, non jam dico petere, sed etiam desiderare, ut rex in propria persona ad accipendum in domo sua hospitium, accederet, et sumptuoso illi præparato convivio accumbens, semetipsum illi in cibum porrigeret et tamen quod sibi imaginari non potuit humana aviditas, et superbia, divina re ipsa executa fuit magnificentia, quæ vilissimum animarum nostrarum tugurium non dedigans, semetipsum illi in cibum et potum exhibit. De Rodulpho Austriaco scriptum reperio, quod, dum in venatione constitutus de longinquò nollam sonantem audiret, et quid illa significaret, a circumstantibus peteret, mox ut ab illis audivit, nollam illam signum esse, quod viaticum ad rusticæ alicujus infirmi domum deportaretur; « non ultra moratus, per obstantia, et dumos, sylvamque adagens equum, eluctatusque moras, sacerdotem libero assecutus campo, equo desiliens comitari perrexerat; » quod factum adeo memorabilia reputatum fuit, ut ad perpetuam rei gestæ memoriam historiis insertum fuerit: imo sacerdos Rodulphum regem in domo rusticæ infirmi conspiciens, eidem infirmo dixit: *Duos hodie in domum tuam receperisti reges, Christum videlicet Regem gloriæ, et Rodulphum regem Bohemiæ, nondum enim in Cæsarem electus fuerat.* Sed quis nescit, regem illum, cuius fœmori inscriptus est hic ritulus: *Rex regum, et dominantium, jam abhinc per mille sexcentos, et amplius annos, non dedicatum fuisse nec deinceps ad finem usque sæculorum dedicaturum esse, in humani pectoris angustiis, quod revera in comparatione ad divinitatem nihil aliud quam fœtidum quoddam est stabulum, hospitari?* Porro quod rex, vel imperator aliquis ad infirmum visitandum rusticum, ejus non dignetur ingredi tugurium, valde multum est; at vero, quis unquam audivit, regem aliquem vel Imperatorem non dedicatum fuisse sibi metipsi aperire venas, seque frustatim discerpere, ut ex se balsamum quoddam conficiat, unde vulnera et morbi miseri rusticæ sanguentur, et tamen supremus ille cœli terræque Monarcha, in sacramento Eucharistiæ idipsum quotidie nobiscum operatur. Unde S. Bernardus in sermone *de ultima cœna Domini*, merito exclamat¹: « *Panem Angelorum manducavit homo? O stupenda Dei miseratione! Verbum carnem, Deus cinerem, figuris lutum, vita morticinum induit, ut mente manducarent Panem Angelorum,* » homo enim, cui Deus imaginem et similitudinem suam impresserat, tandem infeliciter degeneravit in jumentum; unde David ait²: *Homo, cum in honore esset non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis.* Vide igitur, qualiter Deus

¹ S. BERN., ser. de ult. cœn. — ² Ps. XLVIII, 13.